DÜNDEN ÖNCEKİ GÜN

Çocukluğun Harikaları, Sırları ve Unutulmuş Büyüsü Üzerine Büyüleyici Denemeler

yazan Richard Middleton

Telif Hakkı

Dünden Önceki Gün

© 2026 Library of Alexandria.

Tüm hakları saklıdır.

Bu baskı için hazırlanan özgün editoryal materyalin, düzeltmelerin, düzenlemenin ve tasarımın telif hakkı Library of Alexandria'ya aittir. Bu koruma altındaki unsurların hiçbir bölümü, yürürlükteki yasaların izin verdiği durumlar dışında, Library of Alexandria'nın önceden alınmış yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz, bir erişim sisteminde saklanamaz veya herhangi bir biçimde ya da herhangi bir yolla iletilemez.

Library of Alexandria tarafından yayımlanmıştır

LibraryofAlexandria.com

İÇİNDEKİLER

Giriş....2
Büyülü Bir Yer....6
Bir Tren Yolculuğu....10
Sihirli Gölet....14
Hikâye Anlatıcısı....19
Herkes Amiral....23
Bir Repertuvar Tiyatrosu....27
Çocuklar ve İlkbahar....31
Çocuk Odası Dolapları Üzerine....35
Şişman Adam....39
Noel Şarkıcıları....43
Sihirli Halı....46
Sahne Çocukları....49
Oxford ve Cambridge....53
Harold....57
Çukur Kazmak Üzerine....60
Gerçek Kriket....64
Bahçedeki Çocuk....68
Çocuklar ve Deniz....73
Yatağa Gitmek Üzerine....77
Sokak Çalgıları....81
Gizli Bir Cemiyet....85

Huzurun Bedeli....89
Çocuk Bahçeleri Üzerine....92
Saygın Bir Konuk....95
Korsanlar Üzerine....99
Flütçü....102
Yün Toplayıcısı....106
Perilerin Tehlikesi....110
Drury Lane ve Çocuklar....113
Çocuk Tiyatrosu....116
Retrospektif: Çocukluk....120
Eğitimin Budalalığı....123
Sağduyu Üzerine....127

Önsöz
Okura Mesaj

İnsanlık Tarihinin En Büyük Kütüphanesini Yeniden Kurmak

Binlerce yıl önce Library of Alexandria, dünya bilgisinin kalbiydi — bilinen her uygarlığın bilgeliğinin toplandığı ve özgürce paylaşıldığı bir sığınak.

Sonra kayboldu.

Şimdi onu yeniden kuruyoruz — sizi de bize katılmaya davet ediyoruz.

Library of Alexandria olarak, her kitabı dünyadaki herkes için erişilebilir kılmayı hedefliyoruz — yalnızca basılı olarak değil, her dilde, her formatta ve her okur için.

Bunu şöyle yapıyoruz:

- **Gerçek Baskı Maliyetiyle Özel Basılı Baskılar** - İstediğiniz kitabı yüksek kaliteli bir karton kapaklı, zarif bir ciltli baskı ya da göz alıcı bir kutu seti olarak sipariş edin — yalnızca baskı maliyetini ödeyin. Ek ücret yok. Aracı yok.
- **En Büyük Eserlere Sınırsız Erişim** - Platon'dan Shakespeare'e, Tolstoy'a kadar binlerce zamansız klasiğin güzel, modern e-kitap ve sesli kitap baskılarının keyfini çıkarın. Nerede olursanız olun sınırsızca okuyun ve dinleyin.
- **Her Dil ve Lehçe İçin Modern Çeviriler** - Klasikleri açık ve anlaşılır bir dille yeniden ele alıyor, akla gelebilecek her lehçeye çeviriyoruz. Herkes, insanlığın en büyük fikirlerini anlayabilmeyi hak eder.

... adresini ziyaret ettiğinizde **LibraryofAlexandria.com** yalnızca kitaplara erişmekle kalmaz, uygarlığın bilgeliğini yeniden canlandırmak, korumak ve paylaşmak için yürütülen küresel bir harekete katılırsınız.

Bugün LibraryofAlexandria.com adresinden bize katılın

Birlikte, insan bilgeliğinin ışığının bir daha asla sönmemesini sağlayacağız.

Minnetle,

Modern Library of Alexandria Ekibi

Ziyaret edin: LibraryofAlexandria.com
www.libraryofalexandria.com
Ya da aşağıdaki kodu tarayın:

Giriş

Richard Middleton çocukluğu, bir kaçakçının gizli bir koyu anlatması gibi anlatır: Bir zamanlar iyi bildiği, artık sıradan yollarla ulaşamadığı gerçek bir yer olarak. Dünden Önceki Gün, çocuklar ve kendi başlarına kurdukları tuhaf, özel dünyalar üzerine otuz üç kısa yazıyı bir araya getiriyor. Tavan arasındaki tozlu bir dolap korsan gemisine dönüşüyor. Bir tren kompartımanı koca dünyaya. Ormandaki çamurlu bir su birikintisi, büyü yapılabilecek bir yere. Bu sayfalardaki yetişkinler uzakta duran, burunlarının dibinde olup biteni bir türlü kavrayamayan kişilerdir.

Kitap kurmaca dışıdır, ama anı ile samimi denemelerin karışımı gibi ilerler. Konusu bir olay örgüsü değil, dünyayı görmenin bir biçimidir. Kitabın zevki de bu bakışın ne kadar iyi yakalandığında yatar.

Bugün Hâlâ Neden Keyif Veriyor

Kanepenin arkasına saklanmış, bir sopayı kılıca çevirmiş ya da bahçenin belli bir köşesinden geçilmemesi gerektiğine karar vermiş herkes bu kitabın dünyasına çoktan adım atmıştır. Middleton'ın yeteneği, oyun oynamanın ciddiyetini küçümsemeden ve aşırı duygusallığa boğmadan hatırlamasıdır. Onun çocukları ağırbaşlı, gururlu, kolay incinen ve büyüklerinin unuttuğu şeyleri anladıklarından sessizce emin olan çocuklardır. Mizah, her şeyin onlara ne kadar önemli geldiğiyle yetişkinlerin bunu ne kadar az fark ettiği arasındaki farktan doğar.

Onun dostlarının arasında olmanın da ayrı bir keyfi vardır. İlk sayfalarda Alaaddin, Robinson Crusoe, Ben Gunn ve Tom Sawyer'dan eski komşularmış gibi söz edilir. Yolda Kipling, Thackeray ve H. G. Wells'e de selam gönderilir. Bu çocuklar kitap okur; oyunlarını da kitaplardan kurarlar. Macera

hikâyeleriyle büyüyen herkes, öğleden sonraları için bir korsan kaptanı ödünç alma alışkanlığını tanıyacaktır.

Yazarın kendi hikâyesi kitaba ayrı bir derinlik katar. Richard Middleton, 1882'de doğmuş bir İngiliz yazardı. Memur olarak çalışırken bir yandan şiirler, denemeler ve kısa hikâyeler yazdı. Tam adı Richard Barham Middleton'dı. Başkentin batısında, Thames Nehri kıyısındaki Staines kasabasında doğdu. Kent'teki Cranbrook School'da eğitim gördü, ardından Royal Exchange Assurance Corporation'da memur olarak çalıştı. Bu tür ofis günleri, sevdiği yazı işine akşamları vakit ayırmasını sağladı. Genç yaşta, 1911'de, yirmi dokuz yaşındayken Brüksel'de öldü. Eserlerinin çoğu ölümünden sonra kitap olarak yayımlandı.

Kendi hayatına son verdi. Bu haber, edebiyat çevrelerinde edindiği dostlarını derinden sarstı. Dostları, dağınık hâlde duran eserlerini basılmak üzere bir araya getirdi. Aralarında, onun hakkında bir anı kitabı yazan şair ve eleştirmen Henry Savage da vardı. Öykülerinden oluşan Hayalet Gemi adlı derleme, ona az sayıda ama kalıcı bir okur kazandırdı. Bu gerçek, çocukluğun kaybolmuş ülkesi üzerine yazılmış bir derlemenin üzerine gölge düşürür. Yine de yazılar pek ağır bir hüzün taşımaz. En baskın duygu eğlencedir; sevgi de hemen ardından gelir.

Dönemin de önemi vardır. Middleton'ın çocukluğu, gaz lambalarının, mürebbiyeli okul odalarının, pandomim gösterilerine yapılan gezilerin ve göl kenarındaki tarih öncesi taş hayvanlarıyla Kristal Saray'ın bulunduğu geç Viktorya dönemine rastlar. Buradaki bakış, çocukluğuna dönüp bakan genç bir adamın bakışıdır. Çocukluğun duyumları, yetişkinliğin pratik yargılarına karşı çıkacak kadar canlıdır. Sokaklarda hâlâ laternalar çalınır, erkek çocukların dergileri okul odasında elden ele dolaşır, deniz denince trenle gidilen sahil anlaşılırdı. Bu sayfalarda adı geçen Pickhurst Göleti, Kent'te, Hayes yakınlarında gerçek bir yerdir.

Kitabın adı, bu yakınlığa işaret eder: Dünden önceki gün çok eski bir tarih değildir. Kaybolacak kadar geride, ama elde hissedilecek kadar yakındır. Derlemenin ardında, Edward dönemi dergilerinin geniş okur kitlesine seslenme alışkanlığı

vardır. Bu tür denemeler, bir oturuşta okunacak kadar kısaydı; hafif anlatımları da haftalık ve aylık dergilere uygundu. Middleton bu biçimin dilini iyi bilirdi. Kitap da canlı, sohbet havasındaki yapısını korur.

Bir Dolap, Bir Tren, Bir Su Birikintisi

Kitap bir çocuğun saklanma yeriyle başlar. Büyük çocuklar ve ders veren yetişkinler tarafından oradan uzaklaştırılan bir grup kardeş, geniş bir tavan arasının çatısı altındaki alçak bir dolaba sığınır. Kitabın hemen başta ortaya attığı soru şudur: Yeterince hayal gücü katıldığında böyle bir yer neye dönüşebilir?

Buradan sonra yazılar pek çok konuya uzanır. Bazıları belli şeyleri anlatır: uzun bir tren yolculuğunu, ormandaki bir su birikintisini, sokak çalgıcılarını, Noel şarkıları söyleyenleri, yatağa gitmeyi. Bazılarıysa bahçeler, korsanlar, kriket, tiyatro, deniz, periler ve eğitim gibi daha geniş konulara yönelir. Anlatım sohbet havasındadır ve sık sık takılır. Okul odasının yaramazları, kendilerinden "Olimpos'tan inen" yetişkinlerden kaçarken anlatım bir anda sahte kahramanlık diline bürünür. Cümleler uzun ve dolambaçlı olabilir, ama canlıdır. Neredeyse her zaman kısa, keskin bir şakayla biter.

Kitabı küçük parçalar hâlinde okumak kolaydır. Her yazı kısa ve kendi içinde tamamlanmıştır. Bu yüzden kitap, bir seferde bir deneme okunarak da hızla bitirilerek de okunabilir. Eski dergilere, kitaplara ve Londra'daki yerlere yapılan bazı göndermeler döneme özgüdür, ama duygular bunları anlaşılır kılar. Hiçbir şeye bakıp araştırmanız gerekmez. Eğlencesi için birkaç adı bilmeye değer, ama oyunlar kendilerini açıklar.

Middleton çocuklardan söz ederken sık sık "biz" der; bazen de tek bir çocuğun bakış açısına geçer. Ortaya, aileden bir sırrı paylaşmak için yanınıza eğilen birinin sesi çıkar.

Çocukların Bildikleri

Derlemede birkaç soru sessizce kendini gösterir. Bunlardan biri, çocukların uydurduklarıyla inandıkları arasındaki sınırın nerede olduğudur. Bir cadıyı, hayaleti ya da boğulmuş bir yavru kediyi dünyalarına seve seve alırlar. Ama bir çuval taşıyan katili ve özel kaplumbağalardan oluşan bir alayı geri çevirirler. Hangi kurallara uyarlar, bu kurallara kim karar verir? Anlatımın sakin ilerlemesini bekleyin. Yazılar nadiren bir sonuca doğru acele eder. Bir mum parçası, kâğıttan bir tekne ya da kurutulmuş elma halkaları kavanozu üzerinde oyalanmaktan hoşlanırlar.

Bir başka soru da yetişkinlerin çocukların gözünden nasıl göründüğüdür. Teyzeler, mürebbiyeler ve büyük erkek kardeşler, acıma ve eğlence karışımı bir duyguyla ele alınır. Anlatıcı, küçük olmanın nasıl bir şey olduğunu tam olarak hatırlayan yetişkin bir erkektir ve bu konuda nadiren ciddi bir tavır takınır. Mizah küçük ayrıntılarda ortaya çıkar: parantez içindeki bir sözde ya da çocuksu bir ifadenin yanına gelen beklenmedik ölçüde resmî bir kelimede. Paragraflar çoğu zaman uzundur; bir yerde başlayıp daha komik bir yerde biten küçük yolculuklar gibidir.

Middleton şakayı yalnızca çocuklara mı yöneltiyor, yoksa yetişkinlerin neleri yitirdiğine dair daha yumuşak bir düşüncesi de var mı? Otuz üç yazının her birinin ayrı bir başlığı ve konusu vardır; bu yüzden kitap bir olay örgüsü kurmaz. Bazı yazılar tek bir öğleden sonrayı ya da tek bir nesneyi anlatırken, bazıları pek çok çocuğun paylaştığı bir alışkanlık üzerine düşünür. Hava, birkaç sayfa içinde bile sahte bir görkem taşıyan maceralarla sessiz gözlemler ve özlem dolu anılar arasında gidip gelir.

Son soru, kitabın sonlara doğru gelen sayfalarının sordurmak istediği sorudur: Çocukluğa dönüp bakmak ne anlama gelir? "Çocukluğa Retrospektif Bakış" ve "Eğitimin Budalalığı" gibi başlıklar Middleton'ın bazı düşünceleri olduğunu düşündürür. Okur da gençlerin oyunlarına böylesine bağlı bir yazarın yine de bunların biraz dışında durup duramayacağını merak eder.

Büyülü Bir Yer

Ağabeylerimiz haklarını fazlasıyla sert biçimde savunduğunda ya da büyükler, kırılmış mobilyalar ve yırtılmış giysiler hakkında sıkıcı bir hesap vermek üzere Olimpos'tan indiğinde, okul odasının çocukları geri çekilirdi. Yazın bu pek zor olmazdı. Bahçeye kaçar kaçmaz, tırmanılabilecek herhangi bir ağaç ya da gölgeli çalı bize bir sığınak sunardı. İçinde heyecan verici böceklerin ve hoş toprak kokularının bulunduğu kovuk bir ağaç kütüğü bizi hiç yarı yolda bırakmazdı. Yağmurlu günlerdeyse hayalî düşmanların saldırılarını püskürtmek için silahlarla dolu alet kulübesi vardı. Ama çocukluk oyunumuzda bahçe kışın yasaktı; başka saklanacak yerler bulmamız gerekiyordu. Okul odasındaki piyanonun arkasında, kısa süreli küskünlükler ya da ani korkular için biçilmiş kaftan, üçgen biçimli bir sığınak vardı. Orada pusuya yatıp dertlerimizle baş başa kalır, hayat düzelip bizi yeniden hareketli dünyaya çağırana kadar beklerdik.

Ama gün gerçekten kötü geçtiğinde ve daha uzak bir yere saklanma ihtiyacı duyduğumuzda, tekrarlanan bir heyecanla dertlerimizi, büyüklerin küçümseyerek "fare dolabı" dediği büyülü yere götürürdük. Bu, eğimli çatının altındaki büyük tavan arasının boydan boya uzanan alçak bir dolaptı. Çocukluğun incinmiş ruhu burada, intikam planları kurup ardından büyük yüce gönüllülük tasarıları yapmak için yalnızlığı ve karanlığı bulurdu. Neyse ki sığınağımız ne büyüklerin pratik aklına ne de giysileri için kaygılanmaya başlayan genç kuşağın üyelerine çekici geliyordu. İçeri ancak ellerimizin ve dizlerimizin üzerinde girebilirdik; her yer tozluydu ve fareler buradaki hakkımıza inatla karşı çıkıyordu. İç duvarlarda sıva, pürüzlü çıtaların arasından dışarı sızıyor gibiydi; çatı kiremitlerindeki küçük çatlaklardan gökyüzünü görebiliyorduk. Ama hayal gücümüz bu küçük kusurları kısa sürede başka bir şeye dönüştürürdü. Bir mağara olarak fare dolabının çok ilginç bir geçmişi vardı. Kaçakçılar oradan ayrılır ayrılmaz, sırayla Alaaddin'in, Robinson Crusoe'nun, Ben Gunn'ın ve Tom

Sawyer'ın eline geçti; hepsi de oradan memnun kaldı. Birileri buranın gemi kamarasına benzediğini keşfetmeseydi, şüphesiz daha birçok sakini olurdu. O andan sonra dünyamızdaki yeri güvence altına alındı.

Er ya da geç, düşlerimiz hep denize dönerdi – ama söylemek gerekir ki bu, yaz tatillerinin nazik, uygar denizi değildi. Bu, köpüklerinin üzerinde büyülü pencerelerin açıldığı ve kızıl gelgitinin yanında Kaptan Avery ile Kaptan Bartholomew Roberts'ın gemilerinin Uçan Hollandalı'yla sadık buluşmalar yaptığı denizdi. Yüreklerimizi o büyülü sulara götürmek için pek denize elverişli bir gemiye gerek yoktu; rüzgâr uygunsa, bir tabakta yüzdürülen kâğıt bir tekne bile yeterdi. Bu yüzden kamaralarımızda lumboz bulunmaması ve kamaraların alışılmadık biçimde olması bizi rahatsız etmiyordu. Yakındaki bir sarnıçta suyun geminin bordasına çarparak fokurdadığını duyabiliyorduk; çoğu zaman rüzgâr tepemizde inleyip ıslık çalıyordu. Erzak dolaplarımız, yataklarımız ve kamarada bir masamız vardı. Kamaralarımızın bir ucunda, çentiklerle dolu paslı, eski bir pala asılıydı. Bu çentiklerin savaşta açıldığı yanılsamasını bozmaya kalkışan herkesten nefret ederdik. Kaçak yolcu olduğumuzda farelerin bile bir işe yaradığı olurdu: Onlara yırtıcı sıçanlar olarak istedikleri gibi dolaşma yetkisi verir, yüklerin arasında koşturduklarını duyunca titrerdik.

Noel yıllığından yaşlı bir amiralin resmini kesip çıkarmış ve bir süre Kingston'la birlikte köle gemilerinin peşine düşmüş olsak da, gemi asıl kimliğine ancak korsan olduğumuzda ve Malabar kıyılarında "Jolly Roger"ı göndere çektiğimizde kavuştu. O zaman titrek mum ışığında fareler tuhaf manzaralara tanık oldu. Aramızdan birinin parası varsa çılgınca eğlenirdik; su gibi zencefilli gazoz içer, sonra da içinde hâlâ hafif bir büyü kalmış olan zencefilli gazoz şişelerinden su içerdik. Kara Margaret'te ekmeksiz reçel yerdik. Değerli yükü kurutulmuş elma halkalarından – çiğnemesi zor ama ilginç bir yiyecek – ve şekerlenmiş kabukların nefis şekerinden oluşan bir ticaret gemisine rastladığımızda, onun loş kamarasında gürültülü eğlenceler düzenlerdik. Kederli seslerle denizci şarkıları

olduğunu düşündüğümüz şarkılar söyler, gerçek anlamda ne olduklarını pek bilmesek de bir sonraki macera için çengel uçlu mızraklarımızı hazırlardık.

Rom fıçılarını boşaltmaktan ve sekizlik gümüşleri saymaktan yorulduğumuzda, denizde daha sakin ama aynı derecede keyifli saatler geçirirdik. Çarpışmanın ateşi geçtikten sonra sessizce yatıp uykulu gözlerle titreyen mumları seyretmek çok hoştu. Mum ışığının büyüsü hakkında söylenecek son sözü kimsenin söylemiş olduğu düşünülemez. Küçük mumları severdik – belki de kısa, on altı numaralık olanları – ve orada yatarken çevremize gölgelerini yayarlardı. Altımızda sular dur durak bilmeden şapırdar, bazen güvertedeki nöbetçinin ayak seslerini, ara sıra da büyük çanın çınlayışını duyardık. Böyle bir saatte, Kara Margaret'in içinden geçtiği ışıl ışıl tropik denizleri gözümüzde canlandırmak zor olmazdı. Yıldızlarla alev alev yanan gökyüzünü, parlayan çiçek sepetlerine benzeyen ıssız adaları ve büyülü okyanusun binlerce harikasını görürdük.

Gölgelerin, sessizliğin ve saatler süren düşlerin bu yerinden çıkıp, bu harikalardan habersiz, gürültülü ve gaz lambalarıyla aydınlatılmış bir dünyada küçük bir rol oynamak tuhaftı; ama avutucu şeyler de vardı. Ağabeylerimiz haksız görünen yöntemlerle tartışmaları kazanabilirdi, ama şaşkınlığımızı belli etmeden, maceradan uzak hayatları için derin bir acıma duyardık. Mürebbiyeler tozlu giysilerimizi uzun uzun eleştirebilirdi; ama kadınların Kara Margaret'e alınmadığını hatırlamak, terbiyeli davranmayı sürdürmemize yardım ederdi. Bay Wells'in hikâyesindeki beyefendi gibi, daha güzel düşlerin var olduğunu biliyorduk; bu bilgi, bir süreliğine bizi çevremizdeki küçük tutkuların üzerine çıkarıyordu.

Fare dolabını büyüleyici bulan tek çocuklar biz değildik. İlk kez keşfe çıktığımızda, duvarın bir yarığına özenle saklanmış bir avuç tahta boncuk bulmuştuk. Bu boncuklar okul odasından çok çocuk odasına ait gibiydi. Yine de belki de o unutulmuş çocuklar bizim bildiklerimizi biliyordu; deniz şarkılarımız da yalnızca tanıdık yankıları uyandırıyordu. Bugün başka çocukların düşlerimizi devralmış ve başka ellerin Kara Margaret'i yıldızların

onaylayan ışıkları altında yönetiyor olması pekâlâ mümkündür. Öyleyse bize borçlular; çünkü saklandığımız yerlerden birinde İngilizce bir Monte Kristo Kontu bırakmıştık. Bu kitap, gerçek bir oğlan için nadir bir hazinedir. Bu kitap bir gün onun gözüne ilişirse, ne demek istediğimizi anlayacaktır.

Okumaya devam edin: Dünden Önceki Gün

Bu, Library of Alexandria’dan Dünden Önceki Gün kitabının ücretsiz önizlemesidir.

Kitabın tamamını ve 200.000’den fazla kitabı 90 gün ücretsiz okuyun ve dinleyin:

https://libraryofalexandria.com/tr/products/the-day-before-yesterday